

Romantik İlişki Yaşayan Bireylerin Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları İlişki Doyumu ve Evlilik Beklentisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*

An Analysis of the Childhood Traumatic Experiences of the Individuals in Romantic Relationship and the Association Between the Relationship Satisfaction and Marital Expectations

Sinem AKŞEMSETTİNOĞLU^a, Zeynep HAMAMCI^b

Article Info/Makale Bilgi

Received/Alındı: 26/01/2023

Revised/Düzeltildi: 08/05/2023

Accepted/Kabul edildi: 16/05/2023

Anahtar kelimeler:

Çocukluk dönemi örselenme yaşantıları, ilişki doyumu, evlilik beklentisi

Keywords:

Childhood traumatic experiences, relationship satisfaction, marital expectations

ÖZ

Bu çalışmanın amacı romantik ilişki yaşayan bireylerin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile ilişki doyumu ve evlilik beklentisi arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Çalışma grubu, Gaziantep ilinde ikamet eden ve romantik bir ilişki yaşayan 268 bireyden oluşmaktadır. Yapılan analizler sonucunda kadınların çocukluk dönemlerinde erkeklere göre daha fazla fiziksel, duygusal ihmal ve fiziksel istismara maruz kaldıkları bulunmuştur. Çocukluk döneminde ebeveyni boşanmış ya da vefat etmiş olan katılımcıların, ebeveynleri evli ve birlikte olan katılımcıların görece anne-baba tutumlarını ilgisiz olarak algılayan katılımcıların, demokratik, otoriter ve koruyucu olan katılımcılara göre yine daha fazla örselenme yaşantısına sahip oldukları bulunmuştur. Araştırmada cinsel istismarın evlilik beklentisi ile negatif yönde anlamlı ancak düşük düzeyde bir ilişki içinde olduğu bulunmuştur. İlişki doyumunun çocukluk dönemi örselenme yaşantılarından duygusal istismar ile negatif yönde, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişkisi varken, fiziksel ihmal ile negatif yönde anlamlı ancak düşük düzeyde bir ilişkiye sahip olduğu belirlenmiştir.

ABSTRACT

This study was conducted to examine the relationship between childhood traumatic experiences, relationship satisfaction, and marriage expectations of individuals having romantic relationships. The sample of the study consists of 268 individuals residing in Gaziantep and having romantic relationships. As a result of the analysis, it was found that women were exposed to more physical, and emotional neglect and physical abuse than men. It was found that participants whose parents were married and together during their childhoods were exposed to less traumatization than participants whose parents were separated, divorced, or deceased, and participants who perceived their parental attitudes as irrelevant had more traumatic experiences than participants who were democratic, authoritarian, and protective. It has been determined that only sexual abuse has a negative but low-level relationship with marriage expectations. Moreover, while relationship satisfaction has a moderately significant and negative relationship with emotional abuse, which is one of the childhood traumatic experiences, it has a lowly significant and negative relationship with physical neglect.

*Bu çalışma, Prof. Dr. Zeynep HAMAMCI danışmanlığında Sinem AKŞEMSETTİNOĞLU tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinin bir bölümünü kapsamaktadır.

^a MEB, sinmozcan@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7412-2356

^b Beykoz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Fakültesi, Psikoloji Bölümü, zhamamci@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-3678-9387

Giriş

Yaşam çizgisine baktığımızda çocukluk döneminin insan ömründe ne kadar büyük önem arz ettiği görülmektedir. Çocukluk döneminde aileden alınan sevgi, güven ve güçlü bağların kişilerin ileriki yaş dönemlerinde kişiliklerinin oluşmasında ki önemi göz ardı edilemeyecek kadar fazladır. Çocuğun ebeveyni veya bakım veren kişi tarafından ihmal ve istismara maruz bırakılması çocuğun duygusal gelişimini, psikolojisini ve davranışlarını olumsuz yönde etkileyebilir (Öztürk, 2015). Çocukların maruz kaldığı istismar davranışlarını inceleyen araştırmalar, çocuğun maruz kaldığı istismarın çoğunlukla aile üyelerinden biri tarafından uygulandığını göstermektedir (Aydoğan, Boztaş, Güler ve Uzun, 2002; Ateah ve Durrant, 2005; Finkelhor, Ormrod ve Turner, 2007). Aile bireylerinden biri tarafından istismara maruz kalmış çocuklarda aile-çocuk ilişkisi zarar görmekte, çocuğun aile bireyelerine ve kendisine duyduğu güven zedelenmektedir (Akbaş, 2001).

Çocuk istismarı, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'nün tanımına göre; çocuğun sağlığını, sosyal ve fiziksel gelişimini olumsuz yönde etkileyen, herhangi bir yetişkin, toplum veya ülke tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan davranışlardır (WHO,2006). Çocuk istismarı tüm dünyada çok geniş kapsamlar içeren bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocuğa yönelik olumsuz davranışlarla ilgili edinilen bilgiler arttıkça, bu konu için tek bir başlığın yetersiz kaldığı ve alt başlıklarla birlikte ele alınması gerekliliği ortaya çıkmıştır (Turla, 2002). Fiziksel istismar, vurma, sarsma, fırlatma, zehirlenme, yakma, haşlama, suda boğma, havasız bırakma yollarıyla veya farklı bir yolla bir çocuğa fiziksel zarar vermektir (Tunçer, 2018). İstismar türlerinden bir diğeri ise duygusal istismardır. Duygusal istismar, çocuğa değersiz ve yetersiz olduğunu, sevilmediğini hissettirmek, çocuğu reddetme, aşağılama, yalnız bırakma, yanılma, korkutma, yıldırma, tehdit etme, önemsememe, küçük düşürme, alaylı konuşma, lakap takma, aşırı baskı ve otorite kurma, bağımlı kılma ve aşırı koruma görülen duygusal istismar türleridir (Polat, 2001; Runyan, Corrine, Ikeda, Hassan ve Ramiro, 2002). Bir diğeri istismar türü olan cinsel istismar ise bir çocuğu zorla veya kandırarak cinsel faaliyete katmak olarak tanımlanmıştır (Tunçer, 2018). Çocukluk dönemi travmatik yaşantıları düşünüldüğünde istismarla birlikte ele alınan kavramlardan biri de ihmaldir. İhmal, ebeveynler veya birincil bakım veren kişi tarafından çocuğun ihtiyaç duyduğu sağlık, eğitim, duygusal ve fiziksel ihtiyaçlarının karşılanmaması olarak tanımlanmaktadır (Child Welfare Information Gateway, 2019).

Tüm dünyada ve ülkemizde farklı şekillerde görülen gün yüzüne çıkmaya devam eden istismar ve ihmal vakalarının elbette ki çocukların sadece yaşadıkları dönem değil ilerleyen dönemlerde de etkisini göstermesi beklenebilir. Mullen, Martin, Anderson, Romans ve Herbison (1996), yaptıkları çalışmada çocukluk döneminde örselenme yaşantılarına maruz kalmış kişilerde bu yaşantıların olumsuz sonuçlarının, sadece çocukluk döneminde değil aynı zamanda genç yetişkinlik ve yetişkinlik gibi ileri dönemlerde de ortaya çıkabileceği sonucuna ulaşmışlardır. Bu varsayımdan hareketle çocukluk dönemi örselenme yaşantılarının yetişkin dönem etkilerinden bazılarının; kişilerarası yakın ilişkiler kurmada zorlanma, ilişkide sorunlar yaşanması, ilişkide partnerlerin karşılıklı olumsuz tutum ve davranışlar geliştirmesi mümkün olabilir.

Araştırma sonuçları da çocukluk döneminde örselenme yaşantısına maruz kalan kadınların, evliliklerinde daha fazla sorun yaşadıkları, ayrılma ve boşanma ihtimallerinin ve oranlarının örselenme yaşantısına maruz kalmamış kadınlara göre daha yüksek olduğunu

göstermektedir (Colman ve Widom, 2004; Finkelhour vd., 1989). Whisman (2006) ve Nguyen, Karney ve Bradbury (2017) tarafından yapılan araştırmalarda çocukluk döneminde istismara maruz kalmış yetişkinlerin, evlilik ilişkilerinde ilişki kaynaklı stres yaşadıkları, maruz kalınan istismarın kişilerde ilişkilerinde güvensizliğe ve zayıf ilişki bağına sebep olabileceği belirlenmiştir. Çocukluk döneminde, cinsel istismara uğrayan bireylerin sadece evlilik yaşantılarında değil kişilerde ileriki dönemlerde karşı cinsle ilişkilerinde ve romantik ilişkilerinde de sorunlar yaşadığını gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Kaler ve Freeman, 1994). Bu konuda yapılan bir başka araştırmaya göre ise duygusal istismara maruz kalan kişilerin ileriki dönem yakın ilişkilerinde ve kişilerarası ilişkilerinde zorluk yaşadıkları ve çoğunlukla başarısız oldukları görülmüştür (Tencer, 2002).

Çocukluk döneminde örselenme yaşantısı maruz kalmak ilişkilerde genel olarak bazı sorunlar yaşanmasına neden olabileceğinde bireylerin ilişkiden elde ettikleri doyum düzeyi de olumsuz yönde etkilenebilir. İlişki doyumunu romantik ilişki içerisindeki kişinin beklentileri ile partnerinin davranışları arasındaki uyum olarak tanımlanmaktadır (Sabatelli, 1988). İlişkiden alınan doyumunun bir ilişkinin sürüp sürmeyeceği ile ilgili önemli etkenlerden biri olduğu söylenebilir (Dönmez, 2009). Konu ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde erken dönem travmatik yaşantıların ve çocukluk dönemi örselenme yaşantıları olan bireylerin ileriki dönemlerde kurdukları yakın ilişkileri ve evlilik ilişkiden aldıkları doyumun doğrudan olumsuz yönde etkilediği görülmüştür (Kaler ve Freeman, 1994; Finkelhour vd., 1989; Mason vd., 2005; Yücel, 2014; Tencer, 2002; Whisman 2006).

Evlilik insan hayatının önemli değişim olaylarından ve insanların yaşamları boyunca en önemli yaşam hedeflerinden birisi mutlu bir evliliğe ulaşmak olmuştur (Waite ve Gallagher, 2000; Akt. Soysal, 2016). Barich ve Bielby'e (1996) göre evlilik beklentisi bireylerin evlilik ilişkisi içerisinde kendilerini birlikte nasıl hayal ettikleri ile ilgilidir. Evlilikten beklentiler çiftlerin evlilikte uygun gördükleri rolleri ve evliliğin nasıl yürüyeceğine dair inançlarını içermektedir. Evlilik beklentisi kişilerin çocukluk dönemindeki yaşantıları, yetiştirildikleri ortam, model alınan ebeveyn evliliği, içinde bulunulan toplumsal normlar ve sosyal medya vb. faktörlerden etkilenecek şekilde şekillenmektedir.

Evlilik bağı kurulmadan önce kişilerin zihinlerinde evliliğe dair oluşturdukları evlilik beklentileri evlilik ilişkisini etkileyebilir. Sabatelli (1984) evlilikten duyulan memnuniyetin, evli bireylerin beklentileri ve bu beklentilerin eşlerince karşılanması ile ilgili olduğunu belirtmiş ve beklentileri karşılanmayan eşlerin daha düşük evlilik doyumuna sahip olduğunu tespit etmiştir. Larson (1988), bireylerin evlilikte yaşadıkları doyumsuzlukların gerçekçi olmayan beklentilerden kaynaklandığını ve bunun sonucunda da evliliklerin boşanma ile sonuçlanma oranlarının yükseldiğini belirtmiştir. Evlilik beklentilerinin evliliklere olan etkisi ile ilgili Demo ve Fine (2010) tarafından yapılan bir araştırma ise bireylerin evlilikten beklentilerinin yüksek olmasının boşanma oranlarının artmasına sebep olduğunu ortaya koymaktadır. Beklentileri daha gerçekçi olan çiftlerin evliliklerinde daha mutlu olduğu ve evlilikten duydukları tatminin daha fazla olduğu görülmüştür. Gerçekçi olmayan beklentilerin ise çiftleri boşanmaya götüren en önemli etken olarak tespit edilmiştir.

Alan yazına incelendiğinde ilişki doyumunun evlilik beklentisi (Hatipoğlu, 1993; Yiğit ve Çelik, 2016) ve ilişkilerle ilgili inançlar (Castellini, 2011; Zee, 2009) ile doğrudan olumsuz yönde ilişkili olduğu gösteren araştırmalar bulunmaktadır. Çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ve ilişki doyumunu ile ilgili yurt içinde yapılan araştırmalar incelendiğinde çocukluk

çağı travmaları ile ilişki doyumu arasındaki ilişkide otomatik düşüncelerin aracılık rolü olduğu bulgusuna ulaşılmıştır (Yıldırım, 2017). Çocukluk dönemi örselenme yaşantısına maruz kalmak bireyin evlilikle ilgili olumsuz ve gerçekçi olmayan beklentiler geliştirmesine yol açabilir ve bu da bireylerin ilişkiden elde ettiği doyumu olumsuz yönde etkileyebilir. Bununla birlikte alan yazın incelendiğinde çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile evlilik beklentisi arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırmalara rastlanmamıştır. Alan yazında çocukluk dönemi örselenme yaşantısı genellikle evlilik doyumu açısından incelenmiş olup yakın duygusal ve romantik ilişkiler üzerine odaklanan çalışmalar daha sınırlıdır. Bu sebeple yapılan bu araştırmada çocukluk dönemi örselenme yaşantısı, ilişki doyumu ve evlilik beklentisi arasında bir ilişki olup olmadığı sorusuna yanıt aranmıştır. Çocukluk dönemi örselenme yaşantılarının bireylerin yetişkinlik döneminde kurdukları yakın ilişkileri, içinde buldukları romantik ilişkiyi ve evlilik kurumunu ne ölçüde etkilediğini bilmek, ilişkide oluşacak problemleri önceden engellemek ve bireylerin ayrılık ya da boşanma oranlarını düşürebilmek açısından oldukça önemlidir.

Bu araştırmanın genel amacı romantik ilişki yaşayan bireylerin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile ilişki doyumu ve evlilik beklentisi arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmada ayrıca romantik ilişki yaşayan yetişkinlerin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları, cinsiyete, anne ve baba birliktelik durumlarına ve algılanan anne baba tutumlarına göre farklılaşmakta mıdır? sorusuna yanıt aranmıştır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırma romantik ilişki yaşayan bireylerde çocukluk çağı örselenme yaşantıları, ilişki doyumu ve evlilik beklentisi arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda değişkenlerin katılımcıların var olan durumları açısından incelenmesi olduğundan ilişkisel tarama modeli kullanılmaktadır (Karasar, 2016).

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Gaziantep ilinde ikamet eden ve romantik bir ilişki içerisinde olan 126 erkek,142 kadın olmak üzere toplam 268 birey oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğunun 18-25 yaş arası yetişkinlerden oluştuğu algılanan gelir düzeyinin orta seviyede ve eğitim seviyelerinin ilköğretim ve ortaöğrenim mezunu olduğu görülmüştür. Katılımcıların çoğunluğunu çocukluk dönemi ebeveyn birliktelik durumlarının evli ve birlikte olduğu ve algıladıkları ebeveyn tutumlarının koruyucu tutum içinde olduğu belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları, araştırmacılar tarafından hazırlanmış Kişisel Bilgi Formu, Kaya (2014) tarafından uyarlanan Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Ölçeği Kısa Formu, Soysal (2016) tarafından uyarlanan Evlilik Beklentisi Ölçeği ve Curun (2001) tarafından uyarlanan İlişki Doyumu Ölçeği'nden oluşmaktadır.

Demografik Bilgi Formu

Demografik Bilgi Formu araştırmacı tarafından hazırlanmış olup katılımcılara ait cinsiyet, yaş, eğitim d¼zeyi, ilişki durumu, ocuk d¼nemi ebeveyn birliktelik durumu, çocukluk d¼nemi ebeveyn tutumlarını algılamaları değerlendirilmektedir.

Çocukluk D¼nemi örselenme Yaşantıları leği Kısa Formu

Bernstein ve ark. (2003) tarafından geliştirilen ocukluk D¼nemi örselenme Yaşantıları leği Kısa Formu 2014 yılında Kaya tarafından T¼rkeye uyarlanmıştır. Çocukluk D¼nemi örselenme Yaşantıları leği Kısa Formu ocukluk d¼nemindeki istismar geçmişini g¼zden geçirmeye y¼nelik hazırlanmış bir lme aracıdır. Çocukluk D¼nemi örselenme Yaşantıları leği Kısa Formu 28 maddeden oluşan 5'li likert tipi bir ölçektir. Orijinalinde ve T¼rke uyarlamasında madde sayısı değişmemektedir. Ölçekte verilebilecek cevaplar; Kesinlikle Katılmıyorum (1), Katılmıyorum (2), Biraz Katılıyorum (3), Katılıyorum (4) ve Kesinlikle Katılıyorum (5) biçimindedir. Ölçek fiziksel istismar, duygusal istismar, cinsel istismar, duygusal ihmal ve fiziksel ihmal olmak ¼zere d¼rt alt ölçekten oluşmaktadır. Ölçekten alınan puan y¼kseldike çocukluk d¼neminde yaşanan istismar yaşantılarının yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Ölçekten alınabilecek minimum puan 25, maksimum puan ise 125'tir. 2., 5., 7., 13., 26. ve 28. maddeler ölçekte ters puanlanması gereken maddelerdir. Ölçekte kontrol amacı taşıyan 3 madde (10., 16. ve 22. maddeler) bulunmaktadır. Bu maddeler puanlamaya dahil edilmemektedir. Ölçeğin Cronbach-alfa iç tutarlılık katsayısı $\alpha = 0.77$; test tekrar test g¼venirliđi Pearson korelasyon katsayısı $r = 0.78$ olarak bulunmuştur.

Evlilik Beklentisi leği

Jones ve Nelson (1996) tarafından geliştirilen Evlilik Beklentisi leği 2016 yılında Soysal tarafından T¼rkeye uyarlanmıştır. Evlilik Beklentisi leği 40 maddeden oluşan 5'li likert tipi tek boyutlu bir ölçektir. Evlilik Beklentisi leği evlilikte samimiyet, eşitlik ve partnerler arası uyum ile ilgili beklentileri lemektedir. Samimiyeti ölçen maddeler; iletişim, duygusal yakınlık ve cinsel ilişki ile ilgili maddelerden oluşmaktadır. Eşitliği ölçen maddeler; ev işleri, aile, arkadaşlık ve ocuk bakımı ile ilgili maddelerden oluşmaktadır. Partnerler arası uyumu ölçen maddeler; evleneceği kişinin kişilik ve fiziksel ¼zellikleri ile ilgili maddelerden oluşmaktadır. Ölçekten alınan puan y¼kseldike evlilikle ilgili beklentiler idealistleşmekte, ölçekten alınan puan d¼řt¼ke evlilikle ilgili beklentiler k¼t¼mserleřmektedir. Ölçekten alınacak ortalama puan ise evliliğe dair gerçekçi bir beklentiyi g¼stermektedir. Ölçekten alınacak minimum puan 40, maksimum puan ise 120'dir. Sıfır ile 85 puan aralığı k¼t¼mse beklenti puanı, 86-96 puan aralığı gerçekçi beklenti puanı, 97-120 puan aralığı ise idealist beklenti puanı olarak sınıflandırılmıştır (Jones ve Nelson 1996). Ölçeğe T¼rke uyarlamasına ilişkin Cronbach Alfa katsayısı 0.93, test tekrar test g¼venirliđi kapsamında elde edilen korelasyon katsayısı ise $r = 0.97$ olarak bulunmuştur.

İlişki Doyumunu leği

Hendrick (1988) tarafından geliştirilen İlişki Doyumu leği 2001 yılında Curun tarafından T¼rkeye uyarlanmıştır. İlişki Doyumu leği 7 maddeden oluşan 7 dereceli tek boyutlu bir lme aracıdır. Ölçek maddelerine verilebilecek cevaplar 1-7 arası (1 = D¼ř¼k; 7 = Y¼ksek) değerlendirilmektedir. Ölçeğin 4. ve 7. maddeleri kontrol amaçlı maddelerdir ve ters puanlanmaktadır. İlişki Doyumu leği genel ilişki doyumunu lmeği hedeflemektedir. İlişki Doyumu leğinden elde edilen puanlar arttıka romantik ilişkiden alınan doyumun da

arttığı düşünülmektedir. Ölçeğin Türkçe formunun faktör yükleri 0.56 ile 0.88 arasında değiştiği ve güvenirlik katsayısının 0.86 olduğu belirtilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada öncelikle her üç değişkenin normal dağılıma uygunluğu değerlendirilmiş olup bu değerlendirmede normallik testlerinden Kolmogorov Smirnov Testi'nden faydalanılmış olup ayrıca basıklık ve çarpıklık katsayılarının standart hatalarına oranının +1 ile -1 aralığında olması koşulu gözetilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2015). Araştırmada kullanılan ölçme araçlarından elde edilen puanların dağılımlarına ilişkin betimleyici istatistikler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmada Kullanılan Ölçme Araçlarından Elde Edilen Puanların Dağılımına İlişkin Betimleyici İstatistikler

	Fiziksel İhmal	Duygusal İhmal	Duygusal İstismar	Fiziksel İstismar	Cinsel İstismar	Evlilik Beklentisi	İlişki Doyumu
Ortalama	8,6256	11,3623	7,1184	5,9510	5,2974	158,7564	42,9073
Ortanca	8,0000	11,0000	6,0000	5,0000	5,0000	161,0000	45,0000
Mod	5,00	9,00	5,00	5,00	5,00	158,00	49,00
Standart Sapma	2,87096	2,97118	2,78461	2,18115	1,21991	23,94625	6,71021
Varyans	8,242	8,828	7,754	4,757	1,488	573,423	45,027
Çarpıklık	0,743	0,921	1,872	3,360	5,025	-1,548	-1,637
Çarpıklığın Hatası	Std. ,149	,149	,149	,149	,149	,149	,149
Basıklık	0,502	0,575	4,581	13,222	27,760	3,748	2,786
Basıklığın Hatası	Std. ,297	,297	,297	,297	,297	,297	,297
Değişim Aralığı	14,00	16,00	17,00	15,00	10,00	141,00	34,00
En Düşük Puan	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	55,00	15,00
En Yüksek Puan	19,00	21,00	22,00	20,00	15,00	196,00	49,00
Kolmogorov Smirnov	0,112	0,169	0,223	0,370	0,490	0,099	0,182
Sd	268	268	268	268	268	268	268
p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Araştırmada katılımcıların Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Evlilik Beklentileri ve İlişki Doyumları Ölçeklerinden alınan puanların dağılımlarının normal dağılıma uygun olmadığı görülmüştür. İlişkisiz örneklem için t testi'nin en önemli sayıltılarından normal dağılım koşulu sağlanamadığından dolayı bu testin parametrik olmayan karşılığı olan Mann Whitney U Testi'nden faydalanılmıştır. Katılımcıların çocukluk dönemi örselenme yaşantıları, algılanan anne ve baba tutumlarına ve anne babaların evlilik birlikteliği durumu ve cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark olup olmadığını incelemek amacıyla Kruskal Wallis Testi'nden faydalanılmıştır. Kruskal Wallis Testi sonucunda elde edilen manidar farkların hangi gruplar arasında olduğunu hesaplamak amacıyla ikili karşılaştırmalar yapılmış ve söz konusu karşılaştırmalarda birinci tip hatanın tolere edilmesi amacıyla (Armstrong, 2014) Bonferroni testinden faydalanılmıştır. Katılımcıların çocukluk dönemi örselenme

yaşantıları arasındaki ilişkiler ise Spearman Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı hesaplanarak incelenmiştir.

Bulgular

Bu bölümde araştırmaya ait betimsel bulgulara ilişkin sonuçlar ve araştırma sorularından elde edilen verilerin analizine ilişkin bulgular sırası ile sunulmuştur.

Betimsel İstatistiklere İlişkin Bulgular

Araştırmada öncelikle katılımcıların ölçme araçlarından elde edilen puanların dağılımlarına ilişkin betimleyici istatistikleri incelendiğinde Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Ölçeği toplam puanlarından elde edilen ortalamaları katılımcıların çocukluk dönemi istismar yaşantılarının az olduğu görülmektedir. Katılımcıların Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Ölçeği'nin alt boyutlarından elde ettikleri puanların ortalamaları incelendiğinde ise en yüksek puanın duygusal ihmal alt boyutundan elde edilen ortalamalar olduğu görülmüştür.

Bu boyutu sırasıyla fiziksel ihmal, duygusal istismar, fiziksel istismar, cinsel istismar alt boyutları izlemektedir. En düşük ortalama cinsel istismar alt boyutuna aittir. Araştırmada “Katılımcıların çocukluk dönemi örselenme yaşantılarında göre bir fark var mıdır?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla hesaplanan Mann Whitney U Testi'ne ilişkin bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Katılımcıların Cinsiyete Göre Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Puanlarının Sıra Ortalamaları Arasındaki Farklara İlişkin Mann Whitney U Testi Bulguları

Değişken	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıraların Top.	U	p
Fiziksel İhmal	Erkek	142	123,39	17522	7369	0,01
	Kadın	126	147,01	18524		
Duygusal İhmal	Erkek	142	124,89	17735	7582	0,02
	Kadın	126	145,32	18311		
Duygusal İstismar	Erkek	142	129,72	18420,5	8267,5	0,26
	Kadın	126	139,88	17625,5		
Fiziksel İstismar	Erkek	142	122,48	17392,5	7239,5	0,00
	Kadın	126	148,04	18653,5		
Cinsel İstismar	Erkek	142	133,12	18903,5	8750,5	0,58
	Kadın	126	136,05	17142,5		
Evlilik Beklentisi	Erkek	142	129,13	18337	8184	0,22
	Kadın	126	140,54	17709		
İlişki Doyumu	Erkek	142	129,54	18395	8242	0,26
	Kadın	126	140,08	17651		
Örselenme Yaşantıları	Erkek	142	121,27	17221,5	7068,5	0,00
	Kadın	126	149,40	18824,5		

Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların cinsiyete göre duygusal istismar ($U=8267,50$, $p>.05$) ve cinsel istismar ($U=8750,50$, $p>.05$) değişkenlerinde sıra ortalamaları arasında manidar bir fark olmadığı görülmektedir. Buna karşın katılımcıların Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Ölçeği'nin fiziksel ($U=7369,00$, $p<.05$) ve duygusal ihmal ($U=7582,00$, $p<.05$), fiziksel istismar ($U=7239,50$, $p<.05$) alt boyutları ve Örselenme Yaşantıları Ölçeği'nin genelinde ($U=7068,5$, $p<.05$) sıra ortalamaları arasında cinsiyete göre

manidar bir fark bulunduğu görülmektedir. Sıra ortalamaları açısından incelendiğinde ise tüm alt boyutlarda kadınların erkeklerden daha yüksek ortalamaya sahip oldukları söylenebilmektedir. Bir başka ifade ile kadınların çocukluk döneminde erkeklerden daha fazla fiziksel, duygusal ihmal ve fiziksel istismara maruz kaldıkları söylenebilir.

Araştırmada “Katılımcıların çocukluk dönemi örselenme yaşantıları çocukluk döneminde anne ve baba birliktelik durumlarına göre bir fark var mıdır?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla hesaplanan Mann Whitney U Testi’ne ilişkin bulgular Tablo 3’te sunulmuştur

Tablo 3. Katılımcıların Çocukluk Dönemi Ebeveyn Birliktelik Durumuna Göre Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Puanlarının Sıra Ortalamaları Arasındaki Farklara İlişkin Mann Whitney U Testi Bulguları

Değişken	Çocukluk Dönemi Ebeveyn Birliktelik Durumu	n	Sıra Ortalaması	Sıraların Top.	U	p
Fiziksel İhmal	Evli ve Birlikte	244	129,25	31537	1647	0,00
	Diğer İlişki Durumları	24	187,87	4509		
Duygusal İhmal	Evli ve Birlikte	244	131,94	32193,5	2303,5	0,08
	Diğer İlişki Durumları	24	160,52	3852,5		
Duygusal İstismar	Evli ve Birlikte	244	135,05	32953	2793	0,69
	Diğer İlişki Durumları	24	128,87	3093		
Fiziksel İstismar	Evli ve Birlikte	244	133,18	32496,5	2606,5	0,27
	Diğer İlişki Durumları	24	147,89	3549,5		
Cinsel İstismar	Evli ve Birlikte	244	133,50	32575	2685	0,24
	Diğer İlişki Durumları	24	144,62	3471		
Örselenme Yaşantıları	Diğer İlişki Durumları	24	139,27	3342,5	2059	0,01
	Evli ve Birlikte	244	124,43	2986,5		
	Diğer İlişki Durumları	24	130,93	31949		
	Evli ve Birlikte	244	170,70	4097		

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların çocukluk dönemi ebeveynlerinin birliktelik durumlarına göre duygusal ihmal ($U=2303,50$, $p>.05$), duygusal ($U=2793,00$, $p>.05$), fiziksel ($U=2606,50$, $p>.05$) ve cinsel istismar ($U=2685,00$, $p>.05$) değişkenlerinde sıra ortalamaları arasında manidar bir fark olmadığı görülmektedir. Buna karşın katılımcıların Örselenme Yaşantıları Ölçeği’nin genelinde ($U=2059,00$, $p<.05$) ve Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Ölçeği’nin fiziksel ihmal ($U=1647,00$, $p<.05$) alt boyutunda sıra ortalamaları arasında çocukluk dönemi ebeveyn birliktelik durumlarına göre manidar bir fark bulunduğu görülmektedir. Sıra ortalamaları açısından incelendiğinde ise hem Örselenme Yaşantıları Ölçeği’nin genelinde hem de fiziksel ihmal alt boyutunda çocukluk döneminde ebeveyni evli ve birlikte olan katılımcıların sıra ortalamalarının çocukluk dönemi ebeveyn birliktelik durumu diğer (ayrı, boşanmış ya da vefat etmiş) olanlardan manidar olarak daha düşük olduğu söylenebilmektedir. Bir başka ifadeyle çocukluk döneminde ebeveyni evli ve birlikte olan katılımcıların çocukluk döneminde ebeveyn birliktelik durumu ayrı, boşanmış ya da vefat etmiş olan katılımcılara göre daha az örselenme yaşantısına maruz kaldığı söylenebilir.

Araştırmada “Katılımcıların çocukluk dönemi örselenme yaşantılarında algılanan anne ve baba tutumlarına göre bir fark var mıdır?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla hesaplanan Kruskal Wallis Testi’ne ilişkin bulgular Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Katılımcıların Algılanan Anne ve Baba Tutumlarına Göre Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Puanlarının Sıra Ortalamaları Arasındaki Farklara İlişkin Kruskal Wallis Testi Bulguları

Değişken	Algılanan Ebeveyn Tutumu	\bar{x}	Ortanca	Sıra Ortalaması	X^2	p	Fark
Fiziksel İhmal	(1) Demokratik	8,67	8,5	136,10	27,76	0,00	4>1
	(2) Otoriter	8,25	8	124,55			4>2
	(3) Koruyucu	8,27	8	126,21			4>3
	(4) İlgisiz	12,02	12	216,5			
Duygusal İhmal	(1) Demokratik	11,59	11	141,68	32,66	0,00	4>1
	(2) Otoriter	11,80	11,5	152,85			4>2
	(3) Koruyucu	10,66	10	117,45			4>3
	(4) İlgisiz	15,21	15,5	209,43			3>2
Duygusal İstismar	(1) Demokratik	6,51	5	119,15	18,98	0,00	4>1
	(2) Otoriter	7,56	7	146,6			4>2
	(3) Koruyucu	6,66	6	125,80			4>3
	(4) İlgisiz	10,36	10	194,11			
Fiziksel İstismar	(1) Demokratik	5,62	5	134,15	17,36	0,00	4>3
	(2) Otoriter	6,54	5	143,41			
	(3) Koruyucu	5,55	5	125,41			
	(4) İlgisiz	8,04	7	182,5			
Cinsel İstismar	(1) Demokratik	5,43	5	139,60	3,40	0,33	
	(2) Otoriter	5,30	5	129,13			
	(3) Koruyucu	5,22	5	133,29			
	(4) İlgisiz	5,59	5	148,22			
Örselenme Yaşantıları	(1) Demokratik	37,81	38	135,20	33,77	0,00	4>1
	(2) Otoriter	39,45	37,5	142,91			4>2
	(3) Koruyucu	36,38	35,74	120,17			4>3
	(4) İlgisiz	51,24	49,5	221,18			

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların algılanan anne ve baba tutumlarına göre cinsel istismar ($X^2=3,40$, $p>.05$) değişkeninin sıra ortalamaları arasında manidar bir fark olmadığı görülmektedir. Buna karşın katılımcıların algılanan anne ve baba tutumlarına göre Örselenme Yaşantıları Ölçeği ($X^2=33,77$, $p<.05$) ve Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Ölçeği'nin fiziksel ($X^2=27,76$, $p<.05$) ve duygusal ihmal ($X^2=32,66$, $p<.05$), duygusal ($X^2=18,98$, $p<.05$) ve fiziksel istismar ($X^2=17,36$, $p<.05$) alt boyutları sıra ortalamaları arasında manidar bir fark olduğu görülmektedir.

Sıra ortalamaları arasında görülen bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu hesaplamak amacıyla Mann Whitney U Test'i aracılığı ile ikili karşılaştırmalar yapılmış olup birinci tip hatayı kontrol edebilmek amacıyla Bonferroni Testinden faydalanılmıştır ($p<0.05/8 = 0.006$). Yapılan karşılaştırmalardan elde edilen bulgulara göre anne ve baba tutumlarını ilgisiz olarak algılayan katılımcıların hem Örselenme Yaşantıları Ölçeği'nin genelinde hem de fiziksel ve duygusal ihmal ve duygusal istismar alt ölçekleri sıra ortalamalarının anne-baba tutumları demokratik, otoriter ve koruyucu algılayan katılımcılardan manidar düzeyde daha yüksek sıra ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir ($p<0.006$). Ayrıca algılanan anne ve baba tutumları otoriter olan katılımcıların anne-baba tutumlarını koruyucu algılayanlardan manidar düzeyde daha düşük duygusal istismar sıra ortalamalarının olduğu da elde edilen bulgular arasındadır ($p<0.006$). Benzer şekilde anne ve babası ilgisiz tutumda algılanan katılımcıların fiziksel istismar sıra ortalamaları, anne ve babaları koruyucu tutumda algılananlardan manidar düzeyde daha yüksektir ($p<0.006$). Bir başka ifadeyle algılanan

anne- baba tutumu ilgisiz olan katılımcıların, algılanan anne- baba tutumu demokratik, otoriter ve koruyucu olan katılımcılara göre daha fazla örselenme yaşantısına maruz kaldığı; algılanan anne- baba tutumları otoriter olan katılımcıların ise algılanan anne- baba tutumları koruyucu olan katılımcılardan daha az duygusal istismara maruz kaldığı söylenebilir.

Katılımcıların Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Evlilik Beklentisi ve İlişki Doyum Puanlarının Sıra Ortalamaları Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

Araştırmada “Katılımcıların çocukluk dönemi örselenme yaşantıları, evlilik beklentileri ve ilişki doyum düzeyleri arasında manidar bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla hesaplanan Spearman Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı’na ilişkin bulgular Tablo 5’te sunulmuştur

Tablo 5. Katılımcıların Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları, Evlilik Beklentisi ve İlişki Doyum Puanlarının Sıra Ortalamaları Arasındaki İlişkilere Yönelik Hesaplanan Spearman Sıra Farkları Korelasyon Katsayısına İlişkin Bulgular

	Fiziksel İhmal	Duygusal İhmal	Duygusal İstismar	Fiziksel İstismar	Cinsel İstismar	Evlilik Beklentisi	İlişki Doyumu	Örselenme Yaşantıları
Fiziksel İhmal	-							
Duygusal İhmal	,384**	-						
Duygusal İstismar	,360**	,438**	-					
Fiziksel İstismar	,332**	,317**	,361**	-				
Cinsel İstismar	,211**	,10	,192**	,128*	-			
Evlilik Beklentisi	-,08	-,03	-,05	,05	-,189**	-		
İlişki Doyumu	-,155*	-,11	-,352**	-,09	-,08	,238**	-	
Örselenme Yaşantıları Ölçeği	,772**	,776**	,770**	,721**	,410**	-,048	-,242**	-

**p<.05

Tablo 5 incelendiğinde ilişki doyumunu ile çocukluk dönemi örselenme yaşantıları arasındaki ilişki incelendiğinde çocukluk dönemi örselenme yaşantıları sıra ortalamaları (rho= -,242, p<.05) ile fiziksel ihmal (rho= -,155, p<.05),cinsel istismar (rho= -,08, p<.05) ve duygusal ihmal (rho= -,11, p<.05) alt ölçekleri sıra ortalamaları ile negatif yönde, düşük düzey olduğu görülmektedir. İlişki doyumunun çocukluk dönemi örselenme yaşantı ölçeğinin duygusal istismar (rho= -,352, p<.05) alt ölçeği sıra ortalamaları ile negatif yönde, orta düzey manidar bir ilişkiye sahip olduğu görülmektedir. Bir başka ifadeyle çocukluk döneminde duygusal istismara maruz kalan katılımcıların maruz kalma düzeyleri arttıkça ilişki doyum düzeyleri azalmaktadır.

Evlilik beklentisi ile çocukluk dönemi örselenme yaşantıları arasındaki ilişkiye bakıldığında sadece Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Ölçeği’nin sadece cinsel

istismar ($\rho = -.189, p < .05$), alt ölçeği sıra ortalamaları ile arasında negatif yönde manidar ancak düşük düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir. Evlilik beklentisi ile ilişki doyumu arasındaki ilişki incelendiğinde ise bu ilişkinin pozitif yönde manidar ancak düşük bir ilişki olduğu söylenebilmektedir ($\rho = .238^{**}, p < .05$).

Tartışma ve Sonuç

Araştırmada katılımcıların çocukluk dönemi örselenme yaşantıları, evlilik beklentileri ve ilişki doyumlarının cinsiyet, çocukluk dönemi anne-baba birliktelik durumu, algılanan anne-baba tutumları gibi demografik değişkenler açısından farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Araştırma sonuçları incelendiğinde elde edilen bulgular arasında katılımcıların tüm örselenme yaşantıları ile fiziksel istismar, fiziksel ve duygusal ihmal düzeylerinde cinsiyet açısından manidar bir fark olduğu görülmüş olup tüm alt ölçeklerde kadınların erkeklerden daha çok örselenme yaşantısına sahip olduğu söylenebilmektedir. Bu bulgularla ilgili alanyazın incelendiğinde araştırmadan elde edilen bulguların desteklediği araştırmalara rastlanmıştır. Bilir ve arkadaşları (1991), 16.000 çocuk üzerinde gerçekleştirdiği bir araştırmada fiziksel istismara uğrama oranının kız çocuklarında erkek çocuklarına göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bektaş ve Öztürk (2007)'ün aile içi şiddeti araştırdığı bir başka çalışmaya göre ise kız çocuklarının %46'sı ve erkek çocukların %20'sinin annelerinden şiddet gördüğü sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda araştırmadan elde edilen bulguların çalışmalarından elde edilen bulguları desteklediği söylenebilmektedir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara toplumsal yönden bir yorum getirilecek olursa araştırmanın yapıldığı bölge açısından Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin kültürel normlarının kız çocuklarına şiddeti daha normalleştirmiş olabileceği söylenebilir. Alanyazına bakıldığında kız çocuklarının Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde erkek çocuklarına göre daha değersiz algılandığı, erken yaşta evliliklerinin kabul görüldüğü ve evdeki rollerinin erkek çocuklarına oranla daha zedeleyici olduğu düşünülmektedir (Orçan ve Kar, 2008; Elmacı ve Melikşah, 2010). Bu durum örselenme yaşantılarının geleneklerle ve kültürel yaşantı ile ilgili olabileceğini göstermektedir.

Yapılan analizler sonucunda demografik değişkenlerden çocukluk dönemi anne-baba birliktelik durumu değişkeninin tüm örselenme yaşantıları ve fiziksel ihmal ile arasında manidar fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulgulara bakıldığında çocukluk döneminde ebeveynleri birlikte olan bireylerin, ebeveynleri ayrı olan bireylerden daha az örselenme yaşantısı ve fiziksel ihmale maruz kaldıkları söylenebilir. Bu bulgularla ilgili alanyazın incelendiğinde araştırmadan elde edilen bulguların desteklediği araştırmaların olduğu görülmüştür. Anne ya da babanın ölümü, boşanması, bekar anne-baba olgusu, taraflardan birinin evi terk etmesi sonucu çocuk yetiştirmede oluşan tek ebeveynlik, sorumluluğu tek bir ebeveynin omzuna yüklemektedir. Bu gibi durumların sonucunda yapılan araştırmalara göre fiziksel istismar ve ihmal daha çok artış göstermektedir (Özdemir, 1989; Kars, 1996; Güler, Uzun, Boztaş ve Aydoğan, 2002; Ayan, 2007; Bilgin, 2008; Ekdal, 2011). Yalnız kalan ebeveynin kadın/erkek rollerini üstlenmede yaşadığı zorluklar bireyi stres ve baskı altına sokmakta ve zorlayıcı olabilmektedir. Yoğun stresle başa çıkamayan bireyin bu stresin yaratmış olduğu öfkeyle çocuğuna daha fazla şiddet uygulayabildiği düşünülmektedir. Aynı zamanda yine ebeveynlik rol ve sorumluluklarının paylaşılammış olması, kişinin çocuğa yönelik maddî manevî tüm sorumluluğu üstlenmek zorunda kalması ve çocuk

yetiştirme konusunda toplumsal baskının da bireyde öfkeye sebep olabileceği ve bu öfkenin de çocuğa yönelik fiziksel istismar ve ihmali arttırabileceği söylenebilir.

Araştırmanın bir başka sonucuna göre ise demografik değişkenlerden algılanan anne-baba tutumları değişkeninin tüm örselenme yaşantıları ve fiziksel ihmal, fiziksel istismar, duygusal ihmal ve duygusal istismar alt ölçekleri ile arasında manidar fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Anne-babası ilgisiz tutumda algılanan bireylerde; demokratik, otoriter ve koruyucu tutumda algılanan bireylere göre örselenme yaşantılarının geneli ve fiziksel ve duygusal ihmal alt ölçek puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Aynı şekilde anne-babası ilgisiz tutumda algılanan bireylerin fiziksel istismar alt ölçek puanının koruyucu tutumda ebeveyne sahip bireylerden daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Anne-babası otoriter tutumda algılanan bireylerin ise anne-babası koruyucu tutumda algılanan bireylerden duygusal ihmal alt ölçek puanına göre daha düşük olduğu görülmüştür. Bozdemir ve Gündüz (2016)'ün üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri, anne-baba tutumları ve çocukluk çağı örselenme yaşantılarının duygusal zekâ ile ilişkilerini incelediği araştırma sonucuna göre; duygusal zekâ ile bağlanma stilleri, anne-baba tutumları ve çocukluk çağı örselenme yaşantıları arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma bulgularına göre, duygusal zekâ düzeyinin en fazla demokratik anne-baba tutumu ile ilişkili olduğu; bunu sırasıyla duygusal istismar, cinsel istismar, otoriter anne baba tutumu, fiziksel istismar, kaçınılmalı bağlanma stili, koruyucu-istekçi anne-baba tutumu ve kaygılı bağlanma stiline izlediği görülmüştür. Çoğunlukla çocuklar yetiştirildiği ortam ve anne-baba tutumuna göre kişiliğini şekillendirmekte ve kendi ebeveynlik tutumunu belirlemektedir. İlgisiz tutuma sahip ebeveynlerin çocuklarının birçok gelişim alanıyla ilgilenmediği, çocuklarıyla az vakit geçirdiği veya hiç vakit geçirmediği, çocuklarının bu anlamda duygusal ihtiyaçlarını gideremediği bilinmektedir. İlgisiz tutuma sahip ebeveynlerin çocuklarıyla ilgili çözüm üretici yolları öğrenme çabasında olmadıkları ve çözüm olarak çoğunlukla şiddete başvurdukları düşünülmektedir. Koruyucu tutuma sahip olan ebeveynler ise genellikle çocuklarına karşı zarar görebilir endişesi taşımakta ve zaman zaman aşırıya kaçabilecek kadar ilgi göstermektedir. Bu sebeple genellikle çocuklarıyla karşılaştıkları problemleri zarar görebilir endişesi ile şiddete başvurarak çözmeyi tercih etmedikleri düşünülmektedir. Benzer şekilde demokratik tutuma sahip ebeveynlerin de karşılaşılan problemlerde ve çocuk yetiştirme yöntemlerinde şiddete başvurmadıkları, çocukları ile ilgilenen ve sorunlara ortak çözüm yolu arayan bir tutum sergiledikleri, çocuklarının duygusal ihtiyaçlarını gidermek içinde çaba gösterdikleri düşünülmektedir. Otoriter tutuma sahip ebeveynler ise disiplinli çocuk yetiştirme tarzı benimsemiş bireylerdir. Araştırmanın yapıldığı bölge göz önüne alındığında genel aile yapısının ve ebeveyn tutumunun yaygın olarak otoriter olduğu söylenebilir. Katılımcıların çoğunlukla şahit oldukları bu yetiştirilme tarzının normalleştiği ve bu sebeple giderilmeyen fiziksel ve duygusal ihtiyaçların sorun teşkil etmediğini ve normal olduğunu düşünüyor oldukları söylenebilir. Bu sebeple araştırma bulgularından çıkan sonuçların ilgisiz tutuma sahip ebeveynlerin demokratik, otoriter ve koruyucu tutuma sahip ebeveynlere göre çocuklarını daha fazla fiziksel istismar, fiziksel ve duygusal ihmale maruz bıraktığı yönünde olduğu söylenebilir.

Yapılan analiz sonucunda ilişki doyumu ile çocukluk dönemi örselenme yaşantılarından duygusal istismar arasında orta düzey olumsuz yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Alanyazın incelendiğinde araştırma sonucunun desteklediği araştırmalara rastlanmıştır.

Bradbury ve Shaffer (2012), tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada, çocukluk döneminde maruz kalınan duygusal örselenmenin romantik ilişki doyumuna etkisi duygu düzensizliğinin aracı rolü ile incelenmiştir. Araştırmaya 135 erkek, 357 kadın olmak üzere toplam 492 romantik ilişki yaşayan genç yetişkin katılmıştır. Sonuçlar, duygu düzenleme zorluklarının çocuklukta duygusal örselenme ile romantik ilişki doyumu arasındaki ilişkiye aracılık ettiğini göstermiştir. Araştırma sonucuna göre çocukluk döneminde duygusal istismara maruz kalmış bireylerin ilişki doyumları azalabilmektedir. Yakın ilişkilerin duygusal boyutu yadsınamayacak kadar önem arz etmektedir. Duygusal ilişkilerin temeli ise çocukluk döneminde kurulan ilişkiler ile bağlantılıdır. Çocukluk döneminde örselenme yaşantılarına maruz kalan bireylerin ileriki dönem sosyal ilişkilerinin de zedelendiği bilinmektedir (Durmuşoğlu ve Doğru, 2006). Bu sebeple çocukluk döneminde duygusal istismara maruz kalmış yetişkinlerin içinde buldukları ilişkiden daha az doyum almaları araştırmanın beklenen sonuçları arasındadır. Benzer şekilde ilişki doyumu ile çocukluk dönemi örselenme yaşantılarının tümü ve fiziksel ihmal ile olumsuz yönde ancak düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Yapılan bir diğer analiz sonucuna göre ise; evlilik beklentisi ile çocukluk dönemi örselenme yaşantıları arasındaki ilişkiye bakıldığında cinsel istismar alt boyutu ile arasında olumsuz yönlü manidar ancak düşük bir ilişki olduğu görülmektedir. Sonuçlar incelendiğinde çocukluk döneminde cinsel istismara maruz kalan bireylerin evliliğe dair gerçekçi beklentilerinin azaldığı söylenebilir. Bunun sebebi olarak çocukluk dönemi travmalarının ileri dönem yaşam planlama, evlilik hayali, eş seçimi üzerine ciddi etkilerinin olduğu ve çözümlenemeyen/tedavi edilmeyen travmaların ileri dönem yaşamla ilgili algılarını etkilediği düşünülmektedir. Literatüre bakıldığında bu yorumun desteklediği araştırma sonuçlarının mevcut olduğu görülmüştür (Kaler ve Freeman, 1994; Mullen, Martin, Anderson, Romans ve Herbison, 1996; Tencer, 2002; Colman ve Widom, 2004; Mason vd., 2005; Whisman, 2006; Savla vd., 2013; Yücel, 2014).

Yapılan analiz sonuçları incelendiğinde evlilik beklentisi ve ilişki doyumu değişkenleri arasında da olumlu yönde ancak düşük düzeyde manidar ilişki olduğu görülmüştür. Castellini (2011) yaptığı araştırmasında ilişki doyumunun yordanmasında ilişki inançlarının ve mükemmeliyetçiliğin aracı rolünü incelemiş ve ilişki doyumu ile ilişki inançları ve mükemmeliyetçilik arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bireyler evliliğe dair gerçekçi beklentiler geliştirdikçe içinde buldukları ilişkiye dair aidiyet duyguları da gelişmekte ve ilişkiden aldıkları doyuma artmaktadır. Yakın ilişki içerisindeki bireyler ilişkilerini sürdürmek ve devamlılığını sağlamak adına geleceğe dair planlar yapmakta ve hayaller kurmaktadır. Özellikle toplumsal şartlar göz önüne alındığında Türk kültürünün örf ve adetleri içerisinde evlilik dışı ilişki sürdürmek onay görmemektedir. Bu sebeple bireyler romantik ilişkinin sürdürülebilirliği açısından evliliği ilişkiye dair gelecek planı olarak görmektedir. Evliliğe dair kurulan hayaller ve yapılan planlar da evlilik beklentilerini etkilemektedir. Bu anlamda bireyler evliliğe dair ne kadar gerçekçi ve ulaşılabilir beklentiler geliştirirse içinde buldukları ilişkiye de kendilerini o kadar adanmış ve ait hissetmektedir. Dolayısıyla ilişkiden alınan doyumu da arttırdığı düşünülmektedir.

Araştırma sonuçları incelendiğinde; çocukluk döneminde maruz kalınan istismar ve ihmal türlerinin ilişki doyumu ve evlilik beklentisi ile ilişkili olduğu görülmüştür. Buradan hareketle çiftlerin evlilik öncesi istismar ve ihmale maruz kalma durumlarına bakılıp istismara

maruz kalmış bireylere bireysel ve/veya grup olarak psikolojik destek sağlanabilir. Bir başka sonuca göre kadın katılımcıların çocukluk dönemlerinde daha fazla fiziksel istismar-ihmal ve duygusal ihmale maruz kaldıkları görülmüştür. Özellikle kız çocuklarının neden daha fazla istismar ve ihmale maruz kaldıkları araştırılıp çıkan sonuçlara göre önleyici çalışmalar yapılabilir. İlişki doyumu ile evlilik beklentisi arasında olumlu yönde ilişki olduğu görülmüştür, bireylerin evliliğe dair gerçekçi beklenti geliştirmeleri ve dolayısıyla ilişkiden aldıkları doyumu arttırmaya yönelik evlilik öncesi eğitim programları düzenlenebilir. Araştırma sonucunda çocukluk döneminde ebeveyni birlikte olan katılımcıların ebeveyni ayrı, boşanmış veya vefat etmiş olan katılımcılara göre daha az fiziksel ihmale maruz kaldıkları görülmüştür, ebeveyni ayrı, boşanmış veya vefat etmiş olan çocuklara yönelik önleyici çalışmalar yapılabilir. Bir başka sonuca göre algılanan ebeveyn tutumları ile çocukluk dönemi örselenme yaşantıları arasında ilişki olduğu görülmüştür, ebeveynlere yönelik ebeveyn tutumlarını öğretme, değiştirme ve buna yönelik farkındalık geliştirme eğitim ve çalışmaları yapılabilir. Bir diğer sonuca göre ise yeni evli bireylerin nişanlı bireylere göre daha gerçekçi evlilik beklentileri olduğu görülmüştür. Buradan hareketle nişanlı çiftlere yönelik evlilik öncesi idealist beklentileri gerçekçi beklentilere dönüştürmek adına eğitim programlarının düzenlenebileceği düşünülmektedir.

Kaynakça

- Akbaş, T. (2001). Kız ve erkek çocuklara yönelik cinsel tacizler. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(7), 58-75.
- Armstrong, R.A. (2014). Bonferroni düzeltmesi ne zaman kullanılır? *Oftalmik ve Fizyolojik Optik*, 34 (5), 502-508.
- Ateah, C.A. & Durrant, J.E. (2005). Maternal use of physical punishment in response to child misbehavior: Implications for child abuse prevention. *Child Abuse & Neglect*, 29, 169-185.
- Ayan, S. (2007). Aile içinde şiddete uğrayan çocukların saldırganlık eğilimleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 8(3), 206-214.
- Barich, R. R. & Bielby, D. D. (1996). Rethinking marriage: Change and stability in expectations. *Journal of Family Issues*, 17(2), 139-169.
- Bektaş M, & Öztürk C. (2017). İzmir’de bir ilköğretim okulunda aile içi şiddet araştırması. *Ege Pediatri Bülteni*, 14(3), 165-169.
- Bernstein, D. P., Stein, J. A., Newcomb, M. D., Walker, E., Pogge, D., Ahluvalia, T. & Zule, W. (2003). Development & validation of a brief screening version of the childhood trauma questionnaire. *Child Abuse & Neglect*, 27(2), 169-190.
- Bilgin, A. (2008). Aile içi bedensel cezaya ilişkin bir çalışma. *Ankara Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 41(1), 29-50.
- Bilir, Ş., Arı, M., Dönmez, N. B., Atik, B. & San. P. (1991). Türkiye’nin 16 ilinde 4-12 yaşlar arasındaki 50.473 çocuğa fiziksel ceza verme sıklığı ve buna ilişkin problem durumlarının incelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 1(1). Erişim Adresi (05.05.2020): dergipark.org.tr/tr/pub/spcd/issue/21106/227301.
- Bozdemir, F. & Gündüz, B. (2016). The relationships of attachment styles, parental attitudes and traumatic childhood experiences with emotional intelligence. *Journal of Human Sciences*, 13(1), 1797-1814.
- Bradbury, L. L. & Shaffer, A. (2012). Emotion dysregulation mediates the link between childhood emotional maltreatment and young adult romantic relationship satisfaction. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 21(5), 497-515.

- Castellini, A. (2011). The role of perfectionism and romanticized beliefs in romantic relationship satisfaction and adjustment. *Journal of the University of Wisconsin Superior*, 63, 146-163.
- Child Welfare Information Gateway. (2019). *What is child abuse and neglect?* 10 Mart 2020, <https://www.childwelfare.gov/pubPDFs/whatiscan.pdf>, adresinden erişildi.
- Colman, A.R. & Widom, C.S.(2004). Childhood abuse and neglect and adult intimate relationships: A prospective study. *Child Abuse & Neglect*, 28, 1133-1151.
- Curun, F. (2001). *The effects of sexism and sex role orientation on romantic relationship satisfaction*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Demo, D. H. & Fine, M. A. (2010). *Beyond the average divorce*. USA: Sage
- Dönmez, A. (2009). *Yakın ilişkiler psikolojisi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Durmuşoğlu, N., & Doğru, S. S. Y. (2006). Çocukluk örseleyici yaşantılarının ergenlikteki yakın ilişkilerde bireye etkisinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (15), 237-246.
- Ekdal, S. (2011). *Çocuğun fiziksel istismarı: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Polis Akademisi Başkanlığı Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti.
- Elmacı, N. & Melikşah, E. (2010). Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde kızların erken yaş evliliklerinin sosyal ve kültürel temelleri. *Prof. Dr. Orhan Türkdöğen'a Armağan: Sosyoloji Yazıları*, 2, 223-233.
- Finkelhor, D., Hotaling, G. T., Lewis, I. A., & Smith, C. (1989). Sexual abuse and its relationship to later sexual satisfaction, marital status, religion, and attitudes. *Journal of Interpersonal Violence*, 4(4), 379-399.
- Finkelhour, D., Ormrod, R.K. ve Turner, H.A. (2007). Re-victimization patterns in a national longitudinal sample of children and youth. *Child Abuse & Neglect*, 31, 479- 502.
- Güler, N., Uzun, S., Boztaş, Z. & Aydoğan, S. (2002). Anneleri tarafından çocuklara uygulanan duygusal ve fiziksel istismar/ihmal davranışı ve bunu etkileyen faktörler. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 24(3), 128-134.
- Hendrick, S. S. (1988). A generic measure of relationship satisfaction. *Journal of Marriage and the Family*, 50, 93-98.
- Hatipoğlu, Z. (1993). *Kadın ve erkeklerin evlilik doyumlarında evlilik çatışmasının ve bazı demografik değişkenlerin rolü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Jones, G. D. & Nelson, E. S. (1996). Expectations of marriage among college students from intact and non-intact homes. *Journal of Divorce and Remarriage*, 26, 171-189.
- Kaler, S. R. & Freeman, B. J. (1994). Analysis of environmental deprivation: cognitive and social development in Romanian orphans. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 35(4), 769-781.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel irade algı çerçevesinde bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kars, Ö. (1996). *Çocuk istismarı: nedenleri ve sonuçları*, Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- Kaya, S. (2014). *Çocukluk dönemi orselenme yaşantıları ölçeği kısa formunun Türkçeye uyarlanması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
- Larson, J. H. (1988). The marriage quiz: College students beliefs in selected myths about marriage. *Family Relations*, 37, 3-11.
- Mason, O., Platts, H. & Tyson, M. (2005). Early maladaptive schemas and adult attachment in a UK clinical population. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 78(4), 549-564.

- Mullen, P. E., Martin, J. L., Anderson, J. C., Romans, S. E. & Herbison, G. P. (1996). The long term impact of the psycial, emotional and sexual abuse of children: A community study. *Child Abuse and Neglect*, 20(1), 7-21.
- Nguyen, T. P., Karney, B. R. & Bradbury, T. N. (2017). Childhood abuse and later marital outcomes: Do partner characteristics moderate the association?. *Journal of Family Psychology*, 31(1), 82.
- Orçan, M. & Kar, M. (2008). Türkiye'de erken yaşta yapılan evlilikler ve risk algısı: Bismil örneği. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 14(14), 97-112.
- Özdemir, A. S. (1989). *Çocuğun fiziksel yönden istismarı ve ihmali*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, M. (2015). *Tutuklu hükümlü çocuklarda kendine zarar verme davranışının bilişsel çarpıtmalar ve çocukluk örselenme yaşantısıyla ilişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Polat, O. (2001). *Çocuk ve şiddet*. İstanbul: DER Yayınları.
- Runyan D, Corrine W, Ikeda R, Hassan, F. & Ramiro L., (2002). Child abuse and neglect by parents and other caregivers. Krug E.G, Dahlberg L.L, Mercy J.A.(Eds), *World Report on Violence and Health*, World Health Organization, Geneva.
- Savla, J. T., Roberto, K. A., Jaramillo-Sierra, A. L., Gambrel, L. E., Karimi, H. & Butner, L. M. (2013). Childhood abuse affects emotional closeness with family in mid-and later life. *Child Abuse & Neglect*, 37(6), 388-399.
- Sabatelli, R. M. (1984). The marital comparison level index: A measure for assessing outcomes relative to expectations. *Journal of Marriage and the Family*, 46(3), 651-662.
- Sabatelli, R. M. (1988). Exploring relationship satisfaction: A social exchange perspective on the interdependence between theory, research and practice. *Family Relations*, 37(2), 217-222.
- Soysal, S. (2016). Evlilik beklentisi ölçeği: Geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 119-128.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2015). *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı* (M. Baloğlu, Çev.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Tencer, H. L. (2002). Verbal and emotional abuse as predictors of change in close friendship in early adolescence. *Society for Research in Adolescence*, 4, 771-779.
- Tunçer, P. (2018). Avrupa Birliği'nde çocuk istismarına genel bir bakış. *Journal of Institute of Economic Development and Social Researches*, 4(10), 418-439.
- Turla A. (2002). Çocuk istismarı ve ihmali olgularına tıbbi yaklaşım. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Dergisi*, 19(4), 291-300.
- Waite, L. J. & Gallagher, M. (2000). *The case for marriage: why married people are happier, healthier, and better off financially*. New York: Doubleday.
- Whisman, M. A. (2006). Childhood trauma and marital outcomes in adulthood. *Personal Relationships*, 13(4), 375-386.
- World Health Organization. (2006). Preventing child maltreatment: a guide to taking action and generating evidence. Erişim Adresi: (12.05.2020)https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43499/9241594365_eng.pdf
- Yücel, D. (2014). *Çocukluk çağı istismar yaşantılarının genç yetişkinlik dönemindeki bağlanma süreçleri, psikopatolojik semptomlar, ilişki yeterlilikleri ve aşk tutumları ile ilişkilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, B. (2017). *Çocukluk çağı travmaları ve romantik ilişki doyumu arasındaki ilişkide; otomatik düşüncelerin aracılık rolü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Yiğit, İ. & Çelik, C. (2016). İlişki doyumunun erken dönem uyum bozucu şemalar, kişilerarası ilişki tarzları ve kendilik algısı açısından değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 19(38), 77-78
- Zee, F. (2009). *The role of dysfunctional relationship beliefs in relationship satisfaction: A comparison of singles with satisfied and less satisfied coupled people in their endorsement of irrational and anxious relationship beliefs*. Unpublished Master Thesis Utrecht University, Faculty of Social and Behavioural Sciences, Holland.

Extended Abstract

Introduction

The importance of the love, trust, and strong bonds received from the family during childhood in the formation of the personalities of individuals at later ages are too high to be ignored. Exposure to neglect and abuse by the child's parents or caregiver may negatively affect the child's emotional development, psychology, and behaviors (Öztürk, 2015). Studies examining the abusive behaviors that children are exposed to present that the abuse that the child is exposed to is mostly perpetrated by one of the family members. Cases of abuse and neglect are common all over the world and in our country and are increasingly encountered. In individuals who have been exposed to traumatic experiences in childhood, the negative consequences caused by these experiences can occur not only in childhood but also in later periods such as young adulthood and adulthood. According to the results of the research conducted on this subject, it was stated that women who were exposed to a traumatic experience during their childhood had more problems in their marriages and the probability and rates of separation and divorce were higher than those of women who were not exposed to trauma (Finkelhour et al., 1989). Colman and Widom (2004,) Whisman (2006,) Nguyen, Karney, and Bradbury (2017) stated that adults who were exposed to childhood abuse experience relationship-related stress in their marital relationships and that the abuse they are exposed to may cause insecurity and weak relationship bonds. There are studies showing that individuals who are sexually abused during childhood experience problems not only in their marriage lives but also in their relationships with the opposite sex and romantic relationships in the future (Kaler & Freeman, 1994). According to a study conducted on this subject, it was observed that people who were exposed to emotional abuse had difficulties in their close and interpersonal relationships in the future, and they were mostly unsuccessful (Tencer, 2002). Studies on this subject show that individuals' traumatic experiences in childhood also affect the level of satisfaction they get from their relationships. Before the marriage bond is established, the marriage expectations that people create in their minds about marriage can affect the marriage.

Marriage expectations include the roles that couples see fit in marriage and their beliefs about how the marriage will work. Marriage expectation is shaped by the factors such as the childhood experiences of individuals, the environment in which they were brought up, the parental marriage models, social norms, social media, etc. Therefore, being exposed to a childhood traumatic experience may cause the individual to develop negative expectations about marriage, and this may negatively affect the satisfaction of individuals from the relationship. In the literature, there are studies examining the relationship between marriage and relationship satisfaction. However, when the literature is examined, no research has been found that examines the relationship between childhood trauma experiences and marriage expectations. Therefore, in this study, an answer was sought to the question of whether there is a relationship between childhood trauma experience, relationship satisfaction, and marriage expectation. The aim of this study is to reveal the relationship between childhood trauma

experiences, relationship satisfaction, and marriage expectations of individuals having romantic relationships. In the study, it was also examined whether there was a difference in the childhood trauma experiences, marriage expectations, and relationship satisfaction of adults having romantic relationships according to gender, relationship types, the relationship between their fathers and mothers, and parental attitudes.

Method

The population of the study consists of 268 individuals residing in Gaziantep and having a romantic relationship. The “Childhood Trauma Experience Questionnaire-Short Form (CTEQ-SF)”, “Relationship Satisfaction Scale (RSS)”, “Marriage Expectation Scale (MES)”, and “Personal Information Form” were used as data collection tools. Spearman Rank Correlation Coefficient, Mann Whitney U Test, and Kruskal Wallis Test were used in the analysis of the data.

Results

As a result of the analysis, it was determined that the participants experienced emotional neglect at the highest level and sexual abuse at the lowest level. When the abusive situations were analyzed in terms of gender, it was found that women were exposed to more physical and emotional neglect and physical abuse in childhood than men. It was found that the participants whose parents were married and together during their childhood were exposed to fewer traumas than participants whose parents were separated, divorced, or deceased during their childhood, and the participants whose parental attitudes were apathetic were more exposed to trauma than the participants whose parents were democratic, authoritarian, and protective. When the relationship between marriage expectations and childhood traumatic experiences is examined, it is seen that only sexual abuse has a negative and low-level relationship with marriage expectations. It was determined that relationship satisfaction has a moderately significant and negative relationship with emotional abuse, which is one of the childhood traumatic experiences, and a lowly significant and negative relationship with physical neglect. When the relationship between marriage expectation and relationship satisfaction was examined, it was determined that this relationship is lowly significant and positive.

Conclusion

In conclusion, there was a relationship between childhood traumatic experiences, relationship satisfaction, and marriage expectations of individuals having romantic relationships.